

Granice naszej prywatności

WIEDZA W PIGUŁCE

Każdy z nas potrzebuje przestrzeni prywatności. Czasem dopuszczamy do niej najbliższe nam osoby. Nawet one jednak nie powinny w naszym odczuciu przekraczać pewnych granic.

Wszyscy trochę inaczej wytyczamy podziały między tym, co osobiste, a tym, do czego mogą mieć dostęp inni. Mimo to członkowie danej kultury podobnie ujmują sferę prywatności. To, co dla współczesnych Europejczyków wydaje się niedopuszczalne, w innych czasach i miejscach byłoby uznawane za całkiem normalne. Np. w wielu prymitywnych plemionach przy porodach obecne były wszystkie kobiety należące do plemienia. Dzisiejsze kobiety nigdy nie zgodziłyby się na to, aby obce osoby oglądały narodziny ich dzieci. Nawet wspomnienie okresu PRL-u świadczy o zmianach w postrzeganiu prywatności. Ówczesne problemy mieszkaniowe sprawiały, że często rodzice i dzieci mieszkali w jednym pokoju. Taka sytuacja wymuszała zgodę na ograniczenia sfery intymności. Prywatność jest zatem płynną kategorią. Zmienia się w zależności od czasów i miejsc, w jakich żyjemy. Zależy też od osobistego podejścia, na które wpływa m.in. wychowanie czy środowisko, w którym żyjemy.

Współcześnie, w dobie mediów społecznościowych, nasz stosunek do prywatności również się zmienia. Niektórzy nie mają oporów przed zamieszczaniem na portalach społecznościowych zdjęć z bardzo osobistych momentów życia. Natomiast przez innych może to być uznane za bardzo niestosowne. Dla jednych publikacja informacji o śmierci kogoś bliskiego, a nawet utworzenie wydarzenia związanego z pogrzebem, nie jest niczym dziwnym ani niestosownym. Inni nie chcą nawet podawać swojej daty urodzin.

Kierowanie się wyłącznie własnym wyczuciem granic prywatności może czasem sprawić, że inni poczną się urażeni. Często dysponujemy zdjęciami z wakacji albo imprez, na których są nasi znajomi. Udostępnianie takich fotografii może zostać odebrane jako naruszenie ich prywatności. Zwłaszcza, jeśli np. pojawiają się na nich w samych kostiumach kąpielowych. Polskie prawo reguluje wiele kwestii dotyczących wykorzystywania wizerunków innych osób, jednak bardzo często przepisy nie są respektowane. Co więcej, wielu codziennych problemów nie jesteśmy jednak w stanie rozwiązać tylko na podstawie przepisów.

Warto zatem, żebyście zastanowili się, czym prywatność jest dla was, a czym dla waszych znajomych.

ZADANIA SPRAWDZAJĄCE

Zadanie 1.

Uzupełnij luki w poszczególnych zdaniach, wstawiając odpowiednie wyrazy:

- przekraczamy
- wizerunku
- intymne
- religijnych
- wykorzystane
- presji

- prywatność
- przewidzieć
- rozprzestrzeniają
- szczególnej
- zaufania
- samodzielnie
- osobowych
- Ochronie
- powiedzieć
- popularności
- niewinne

1. _____ informacji na nasz temat w portalach społecznościowych mogą służyć ustaleniu prywatności, pozwalające wybrać, którym osobom z grona znajomych decydujemy się wskazać _____ informacje na nasz temat.

Każdy powinien _____ ocenić, które informacje na swój temat prezentować innym, a które zachować dla siebie i najbliższych. Nie warto ulegać _____ grupy i udostępniać zbyt wielu danych na swój temat.

Przekazując informacje na temat innych osób, zawsze warto zastanowić się, czy chcielibyśmy, aby ktoś inny mówił lub pisał podobne rzeczy o nas. Nawet pozornie _____ informacje mogą zostać zinterpretowane w sposób odmienny od naszych założeń i prowadzić do utraty _____ do nas przez osobę, o której się wypowiadaliśmy.

Każdy z nas w inny sposób pojmuje swoją _____. Niektórzy mogą nie życzyć sobie oznaczania ich osób na zdjęciach lub zamieszczania komentarzy dotyczących wspólnych rozmów lub czasu spędzonego w gronie przyjaciół. Warto o tym pamiętać, nawet jeśli nasze komentarze zamieszczamy w dobrej wierze.

Współcześnie coraz trudniej jest całkowicie ochronić swoją prywatność. Przebywając w grupie znajomych lub dołączając do profilu społecznościowego, zawsze musimy _____ coś o sobie. Wybierając informacje, którymi chcemy się podzielić, warto jednak starać się _____, jaki użytek mogą zrobić z nich inni oraz zastanowić się nad tym, czy nie _____ granic dobrego smaku.

W Polsce istnieją instytucje służące ochronie danych _____. m.in. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, do którego możemy odwołać się, jeśli ktoś bezprawnie posługuje się naszymi danymi. Nie oznacza to jednak, że inni zadbają za nas o bezpieczeństwo naszych prywatnych informacji. Powinniśmy sami zwracać uwagę na to, co komu mówimy, oraz pamiętać, że wszystkie informacje zamieszczane w internecie bardzo szybko się _____ i trudno jest je usunąć.

Aktorzy, sportowcy lub politycy bardzo często dzielą się szczegółowymi informacjami na temat swojego życia prywatnego w prasie i telewizji. Nie należy ich pochopnie naśladować w tej mierze, nawet jeśli imponują nam swoimi dokonaniem zawodowymi. W ich przypadku to tylko część pracy polegającej na budowaniu swojego _____ i zyskiwaniu jeszcze większej _____.

Poznając nowe osoby, warto być ostrożnym w przekazywaniu informacji, które mogą zostać _____ przeciw nam lub naszym najbliższym.

Informacje prywatne, które powinny podlegać naszej _____ ochronie, to nie tylko dane osobowe, jak imię i nazwisko, czy adres zamieszkania, ale również informacje dotyczące np. poglądów _____ lub politycznych.

SŁOWNICZEK

- **prywatność:** sfera życia człowieka, w którą nie należy wkraczać bez pozwolenia. Ma ona swój aspekt cielesny, terytorialny, informacyjny i komunikacyjny. Prywatność jest chroniona przez prawo (m.in. przez Konstytucję RP i akty prawa międzynarodowego). Ograniczenie prawa do prywatności możliwe jest tylko w określonych sytuacjach (na przykład ze względu na bezpieczeństwo publiczne czy ochronę zdrowia).
- **wizerunek:** sposób, w jaki ktoś postrzega sam siebie lub jak widzą go inne osoby.
- **ochrona wizerunku:** wizerunek każdej osoby (czyli jej podobizna utrwalona na przykład na zdjęciu bądź filmie) podlega ochronie. Oznacza to, że nie może on być rozpowszechniany bez zgody danej osoby. Są jednak wyjątki. Rozpowszechnianie wizerunku bez zgody jest możliwe na przykład w przypadku: (1) osób powszechnie znanych, jeżeli wizerunek wykonano w związku z pełnieniem przez nie funkcji publicznych, (2) osób stanowiących jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, (3) osób, które otrzymały zapłatę za pozowanie, chyba że wyraźnie zastrzegły inaczej, (4) osób ściganych listem gończym.

Tekst: Urszula Dobrowolska, scenariusz: Michał Wysocki, konsultacja merytoryczna: Marcin Wilkowski. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/granice-naszej-prywatnosci/>.

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Cyfrowa Przyszłość, dofinansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podstawa programowa:

Język polski, III poziom edukacyjny

Cele kształcenia

III. Tworzenie wypowiedzi.

Informatyka, III poziom edukacyjny

Cele kształcenia

V. Ocena zagrożeń i ograniczeń, docenianie społecznych aspektów rozwoju i zastosowań informatyki.

Etyka, III poziom edukacyjny

Cele kształcenia

I. Kształtowanie refleksyjnej postawy wobec człowieka, jego natury, powinności moralnych oraz wobec różnych sytuacji życiowych.

IV. Podjęcie odpowiedzialności za siebie i innych oraz za dokonywane wybory moralne; rozstrzyganie wątpliwości i problemów moralnych zgodnie z przyjętą hierarchią wartości i dobrem wspólnym.

Treści nauczania

Człowiek jako osoba; natura i godność człowieka.

Nowa podstawa programowa:

Wychowanie do życia w rodzinie, IV-VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń rozumie, na czym polega prawo człowieka do intymności i ochrona tego prawa

Uczeń świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany.

Wiedza o społeczeństwie, IV-VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować.

Uczeń uzasadnia, że godność człowieka jest podstawą różnych systemów moralnych; wyjaśnia, że jest ona źródłem powszechnych, przyrodzonych, nienaruszalnych i niezbywalnych wolności i praw człowieka; analizuje sformułowania preambuły Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka.

Etyka, IV-VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń wyjaśnia, co to znaczy być osobą; objaśnia pojęcie godności człowieka.

Uczeń wie, że ze względu na swoją wartość – osobową godność – jest równie wartościowym człowiekiem jak inni ludzie.

Uczeń wyjaśnia, dlaczego należy odnosić się z szacunkiem do własnego ciała.

Uczeń podaje przykłady działań, które są wyrazem troski o własne zdrowie i życie.

Uczeń wyjaśnia, na czym polega autonomia człowieka, podaje przykłady działań oraz postaw autonomicznych i nieautonomicznych.

Etyka, liceum i technikum

Treści nauczania

podaje przykłady właściwego i niewłaściwego wykorzystywania nowych technologii, w szczególności technologii informatycznych.

podaje przykłady właściwego i niewłaściwego wykorzystywania nowych technologii, w szczególności technologii informatycznych.

Wychowanie do życia w rodzinie, liceum i technikum

Treści nauczania

rozumie, na czym polega prawo człowieka do intymności i ochrona tego prawa.